

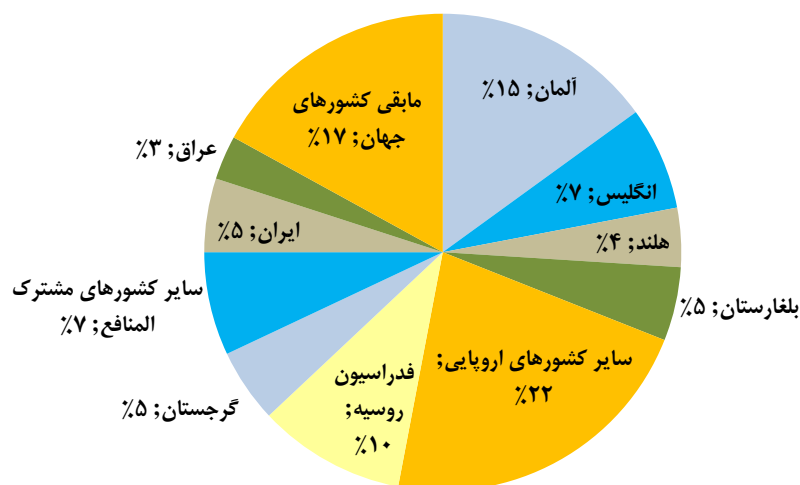
آسیب های وارده به اقتصاد کشور ترکیه از ناحیه افت گردشگری

بدلیل حملات تروریستی و آشفتگی سیاسی داخلی، لطمات شدیدی به صنعت گردشگری ترکیه وارد شد. طبق گزارش ۲۳ فوریه ۲۰۱۷ صندوق بین المللی پول، کاهش تعداد گردشگران خارجی ترکیه موجب کاهش یک واحد درصدی رشد اقتصادی این کشور در سال ۲۰۱۶ شد.

سهم ترکیه در جذب گردشگر خارجی در جهان در اوایل دهه ۲۰۰۰ حدود ۱.۵ درصد بود که در سال ۲۰۱۵ به ۳ درصد رسید. طی این بازه زمانی تعداد گردشگران ورودی ترکیه سه برابر شد و به ۳۶.۲ میلیون نفر بالغ شد. در سال ۲۰۰۷ دولت ترکیه استراتژی توسعه بخشی (استراتژی ۲۰۲۳) را تصویب کرد که وفق آن مشوق های سرمایه گذاری، اقدامات لازم در زمینه رفع گلوگاه ها در حوزه زیر ساخت و حمل و نقل و فعالیت های بازاریابی در نظر گرفته شد. طی هشت سال ظرفیت پذیرش گردشگر ترکیه ۲.۵ برابر افزایش یافت. در سال ۲۰۱۵ در حوزه خدمات سفر، درآمد صادراتی حدود ۲۷ میلیارد دلار (معادل ۳.۷ درصد تولید ناخالص داخلی و ۱۳ درصد کل صادرات) عاید اقتصاد این کشور شد. همچنین در این بخش به طور مستقیم حدود ۶۰۰ هزار نفر و به طور غیر مستقیم حدود یک میلیون نفر اشتغال در بخش های وابسته به صنعت گردشگری شامل رستوران و صنعت تفریحی تولید شد.

قبل از آغاز سال ۲۰۱۶ ترکیه به محبوب ترین مقصد گردشگری جهان تبدیل شده بود. توسعه شبکه حمل و نقل هوایی، توسعه زیر ساخت، توسعه هتل ها و همچنین تجدید بازاریابی به توسعه صنعت گردشگری ترکیه کمک بسزایی نمود. کشور ترکیه برای تسهیل جذب گردشگران خارجی، الزام دارا بودن ویزا را برای اکثر کشورها (صرفاً ۳٪ گردشگران خارجی نیاز به دریافت ویزا برای ورود به ترکیه دارند) حذف نمود و همین امر موجب شد تا مقصد گردشگران از مقاصد رقیب منطقه مدیترانه از جمله مصر به ترکیه تغییر یابد. همان طور که در نمودار (۱) مشاهده می شود بیش از نیمی از گردشگران خارجی ترکیه در سال ۲۰۱۵ از مبادی اروپایی بوده اند.

نمودار ۱- سهم گردشگران خارجی ورودی به ترکیه در سال ۲۰۱۵- درصد

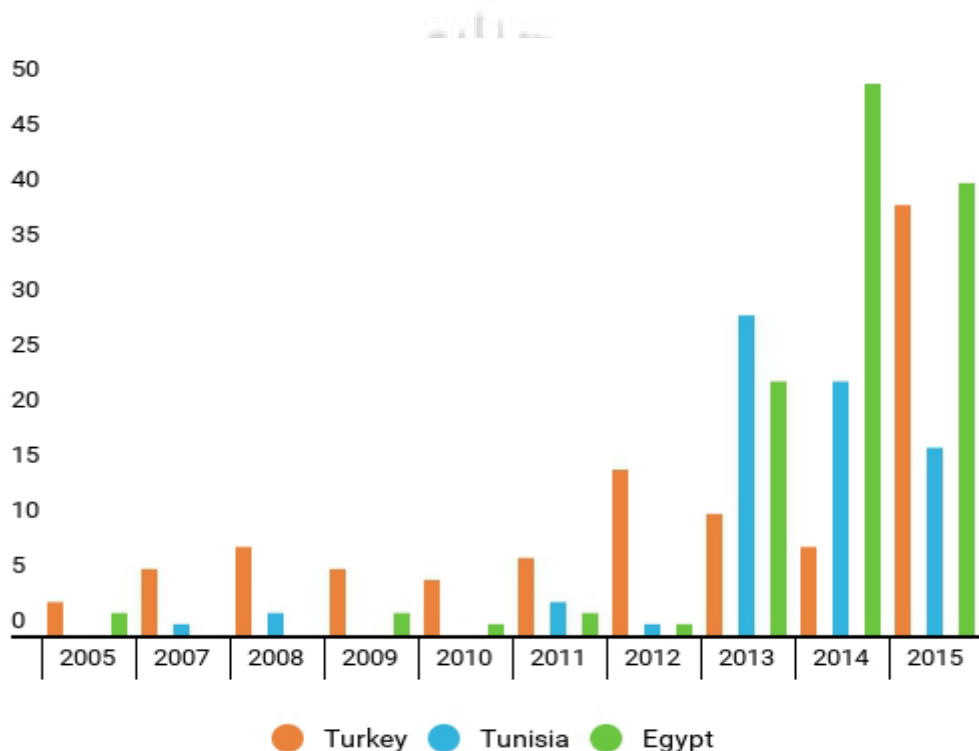

معاونت بررسی های اقتصادی

عدم قطعیت سیاسی به همراه حملات تروریستی باعث شد تا جهت رونق صنعت گردشگری در ترکیه معکوس شود. میانگین تعداد حملات تروریستی در ترکیه طی سالهای ۲۰۱۰ الی ۲۰۱۴ حدود ۷۰ مورد بود که در سال ۲۰۱۵ به ۴۰۰ مورد رسید که منتج به کاهش ۳۰ درصدی گردشگران اروپایی که تقریباً بیش از نیمی از گردشگران خارجی ورودی به ترکیه را تشکیل می داد، گردید. تعداد گردشگران روسی نیز به علت تحریم ها شامل محدودیت بر پروازهای چارتر و فروش بسته های مسافرتی کاهش قابل توجهی یافت. علی رغم حذف تحریم های روسیه در فصل سوم ۲۰۱۶، بنظر می رسد بدلیل استمرار اقدامات تروریستی و نگرانی های امنیتی، چشم انداز جریانات ورودی گردشگران به ترکیه همچنان ضعیف باشد. وفق نمودار (۲) تعداد حملات تروریستی به کشورهای ترکیه، تونس و مصر طی سالیان اخیر افزایش قابل توجهی داشته است. مناطق اصلی ترکیه موضوع ارقام نمودار (۰۲) شامل شهرهای استانبول، آنکارا، ازمیر و آنتالیا می باشد.

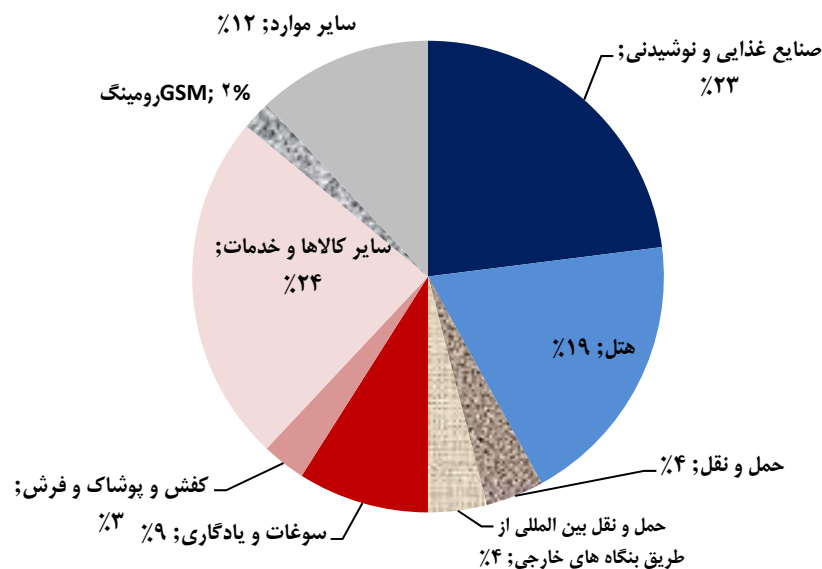
نمودار ۲- تعداد حملات تروریستی به مناطق اصلی کشورهای ترکیه، تونس و مصر طی ۲۰۱۵-۲۰۰۵

برآورد شده که ۱۰٪ کاهش ورود گردشگران خارجی به کشور ترکیه معادل کاهش ۰.۳ تا ۰.۵ درصدی تولید ناخالص داخلی این کشور است. قبل از افزایش حملات تروریستی در ترکیه، به غیر از هتلها، رستوران ها و حمل و نقل، فعالیت های گوناگون صنعتی از جمله صنایع مربوط به بخش ارتباطات دور، تجارت عمده فروشی و صنعت نساجی ترکیه نیز از حملات تروریستی آسیب دیدند. به علت تشدید حملات تروریستی ارزش افزوده ناخالص سه فعالیت صنعت غذا و نوشیدنی، هتل و حمل و نقل که حدود ۴۶ درصد از کل هزینه های گردشگران را شامل می شود، ۲ تا ۳ درصد کاهش یافت. ترکیب مخارج گردشگران ترکیه در سال ۲۰۱۵ در نمودار (۳) نمایش داده شده است. با توجه به فعالیت ضعیف بخش گردشگری و سایر شوک های مثبت، با استفاده از یک مدل اقتصادی برآورد شده است که رشد تولید ناخالص داخلی ترکیه به حدود ۲ درصد در سال ۲۰۱۶ برسد.

نمودار ۳- ترکیب هزینه های گردشگران ورودی به ترکیه در سال ۲۰۱۵- درصد

مطالعات نشان می دهد که اصلاحات در زمینه رفع حملات تروریستی کند بوده و استمرار حوادث تروریستی، اثرات بلند مدتی بر سفرهای گردشگران به این کشور برجای گذاشته است.

چشم انداز متغیرهای منتخب اقتصادی ترکیه در سال ۲۰۱۷

بر اساس پیش بینی صندوق بین المللی پول رشد اقتصادی ترکیه در سال ۲۰۱۷ برابر با ۲.۹ درصد خواهد بود که ۱.۵ واحد درصد از آن از محل مصرف بخش خصوصی، ۰.۷ واحد درصد از محل مصرف بخش دولتی و ۰.۷ درصد مابقی نیز از محل خالص صادرات (واردات-صادرات) تامین خواهد شد. انتظار می رود نرخ تورم ترکیه در سال ۲۰۱۷ از ۷.۷ درصد سال ۲۰۱۶ افزایش یافته و به ۸ درصد برسد. همچنین پیش بینی شده است که نرخ بیکاری این کشور با ۰.۵ واحد درصد افزایش در سال ۲۰۱۷ به ۱۱ درصد خواهد رسید.

کسری موازنه حساب جاری کشور ترکیه در سال ۲۰۱۷ از منفی ۴.۵ درصد تولید ناخالص داخلی افزایش یافته و به رقم منفی ۵.۳ درصد تولید ناخالص داخلی این کشور خواهد رسید.

رشد نقدینگی ($M2$) ترکیه در سال ۲۰۱۶ حدود ۱۱.۱ درصد بوده و انتظار می رود در سال ۲۰۱۷ خالص بدهی خارجی این کشور از ۳۸.۷ درصد تولید ناخالص داخلی به ۴۴.۶ درصد رشد کند. بدهی ناخالص دولت ترکیه نیز در سال ۲۰۱۷ مشمول افزایش خواهد شد و انتظار می رود با ۱.۲ واحد درصد رشد به ۳۵.۸ درصد تولید ناخالص داخلی برسد.

پیش بینی می شود خالص جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی ترکیه که در سالهای ۲۰۱۴، ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ به ترتیب ۰.۷، ۱.۷ و ۱.۱ درصد تولید ناخالص داخلی این کشور بود در سال ۲۰۱۷ افزایش یافته و به رقم ۱.۲ درصد تولید ناخالص داخلی ترکیه نزدیک شود.